5 SEM TDC SNSH (CBCS) C 12

2023

(November)

SANSKRIT

(Core)

Paper: C-12

(Sanskrit Grammar)

Full Marks: 80
Pass Marks: 32

Time: 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

SECTION-A

(General Introduction to Vyākaraņa)

(Marks : 25)

- 1. (a) Write very short answers of the following as directed: $1 \times 3 = 3$
 - (i) Which deity is eulogised in the beginning of Laghusiddhāntakaumudī?
 - (ii) न वेति ____।

(Fill in the blank)

24P/109

(Turn Over)

(iii) Aṣṭādhyāyī was written by Pāṇini / Bhaṭṭojidīkṣita.

(Choose the correct answer)

(b) Give Sanskrit definition with illustration any two of the following: 4×2=8

संहिता ; वृद्धि ; प्रातिपदिकम् ; टि ; धातु।

Or

Write down the माहेश्वरसूत्रs.

8

- 2. (a) Explain with example any two of the following Sūtras:

 अक: सवर्णे दीर्घ: ; एचोऽयवायाव: ; स्तो: श्रुना श्रु: ;

 सम: सुटि ; स-सजुषो रु:।
 - (b) Join any three of the following: 1×3=3

 अथ + एक:; एक + उत्तः; नदी + अम्बु;
 गो + अक्षः; नरः + इन्द्रः।
 - (c) Disjoin any three of the following Sandhis:

 1×3=3
 गङ्गोदकम् ; शीतार्तः ; महर्षिः ; अक्षौहिणी ; महीन्द्रः।

SECTION-B

(Natvavidhi and Satvavidhi)

(Marks : 15)

- 3. Explain with example any two of the following (one each from (a) and (b): $4\times2=8$
 - (a) णेर्विभाषा ; पदान्तस्य (न) ; अयनश्च
 - (b) मातृपितृभ्यां स्वसा ; शासि-वसि-घसीनाश्च ; सदिस्प्रतेः
- 4. Explain the cause for change of 'ন' to 'আ' or 'ম' to 'অ' (any two):
 3½×2=7

ऋणम् ; नराणाम् ; प्रणमित ; एतेषाम् ; सुषमः ; भूमिष्टः।

SECTION-C

(Declension of Noun, Pronoun and Roots)

(Marks: 15)

- 5. (a) Decline the following in all numbers (ব্ৰব)
 (any five):
 1½×5=7½
 - (i) मेघ in पष्टी
 - (ii) मुनि in पश्चमी
 - (iii) वाणी in चतुर्थी

24P/109

(Turn Over)

- (iv) मनस् in तृतीया
- (v) अस्मद् in सप्तमी
- (vi) पितृ in चतुर्थी
- (vii) गुणिन् in चतुर्यी
- (viii) राजन् in षष्ठी
- (ix) गति in द्वितीया
- (b) Conjugate the following roots in all numbers (any five): $1\frac{1}{2} \times 5 = 7\frac{1}{2}$
 - (i) √कृ in लङ् प्रथम पुरुष (in परसमैपद)
 - (ii) √दा in लृट् मध्यम पुरुष
 - (iii) √लभ् in लट् उत्तम पुरुष
 - (iv) √विद् (लाभे) in लट् प्रथम पुरुष
 - (v) अधि √इ in लोट् प्रथम पुरुष
 - (vi) √श्रु in लट् प्रथम पुरुष
 - (vii) √ज्ञा in लङ् मध्यम पुरुष
 - (viii) √पठ् in विधिलिङ् प्रथम पुरुष

SECTION—D

(Kārakaprakaraņa and Samāsaprakaraņa)

(Marks: 25)

- 6. (a) Explain the following Sūtras (any two): 4×2=8
 - (i) अभिधेयमात्रे प्रथमा
 - (ii) कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे
 - (iii) रुच्यर्थानां प्रीयमाणः
 - (iv) ल्यव्लोपे पश्चमी
 - (b) Account for the case-ending of the following underlined words (any six): $1\times6=6$
 - (i) सः दरिद्रेभ्यः धनं यच्छति।
 - (ii) अयं पुरुषः पादेन खञ्जः।
 - (iii) अहं सर्पात् विभेमि।
 - (iv) सः गुवाहाटीनगरीम् अधिवसति।
 - (v) हिमवतः गङ्गा प्रभवति।
 - (vi) दुग्धात् नवनीतं जायते।
 - (vii) सूर्ये उदिते कमलानि विकसन्ति।
 - (viii) वृक्षात् फलानि पतन्ति।

(c) Name and expound the compounds (समासs) of any two of the following: 1½×2=3

यथाशक्ति; भूतविलः; पीताम्बरः; शास्त्रनिपुणः;

मातापितरो।

(d) Explain with illustration the following Sūtras (any two): 4×2=8

अव्ययीभावे शरत्प्रभृतिभ्यः ; खङ्गा क्षेपे ; तत्पुरुषः समानाधिकरणः कर्मधारयः ; अनेकमन्यपदार्थे।

All the state of the same of
